

29. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o letnem poročilu deželnega odbora in sicer o:

§ 9. „Ustanove“;

§ 11. „Različne reči“.

Naši dopisi.

Dobrova dne 17. novembra 1890. (*Raznovrstno.*) Ob pretečenih dnevih spravili so se tukaj raz njiv najzadnji letošnji pridelki pod streho. No, hvala Bogu, z letošnjo letino moramo biti popolno zadovoljni; res je, da se niso vsi pridelki sploh izvrstno obnesli, a pridelalo se je vsega, hvala bodi Bogu, dovolj. Najslabše obnesla se je ajda, za to pa ječmen in proso ter pozna jesenska prikuha. Ajdi in zadnje imenovanim pridelkom primanjkovalo je dežja; suša škodovala je v posledici tudi čebelah, da so se le pičlo srednje obnesle. Vsi drugi poljski in travniški pridelki so se pa prav dobro obnesli: osobito turščica in pa krompir „onejida“, katerega bili so nekateri pri c. kr. kmetijski družbi za seme ob pomladi prejeli. Tudi ruski lan, kolikor se ga je bilo sejalo, obnesel se je kaj hvale vredno. Jabolk bilo je precej veliko pri vsem tem, da jih je bil silen vihar zvečer dne 25. avgusta t. l. dobro polovico bolj na izbrisih otrešel. Ta silni vihar in pa zadnji sneg sv. Simon-Judovi, kateri je tako neutegoma po noči padel, napravila sta tukaj, osobito na sadnem drevju, zelo veliko škodo; ob obeh prilikah podrlo in razčesnilo se je marsikako rodno drevo do popolnega ukončanja.

V šolski drevesnici nam pa zadnji sneg ni prav nobene škode napravil; oskrbeli bili smo z učenci še o pravem času drevesca za zimo stem, da smo je bili listja osmukali. Sadne peške posejali smo pa za letos zadnje danes. Fantički imajo veliko veselja do sadjarstva; prav je, koristilo bode to enkrat njim samim največ.

Vsakdanja šola ima letos tukaj v obeh razredih vsega skupaj 252, v ponavljalnici pa 72, totalno toraj 334 obiskujočih otrok. Gotovo lepo število samo za dva razreda in dve učiteljski moči; no, pa z božjo pomočjo gre vse pošteno naprej, samo, da je obisk šole reden,

Kar zadeva steljo, so oni posestniki, ki jim v to le listje služi, ž njo se prav slabo preskrbljeni, praprotarji so pa na tem veliko boljši.

Zdravstvo je v tej šolski občini vsestransko kaj povoljno; če kak otrok malo pokašlja in ga radi nahoda malo glaya poboli za par ur, pa sem omenil za ta pot vse tukajšnje bolezni. Bog daj, da tudi v prihodnje pri tem ostane!

Sveti Martin naredil je bil krasne dueve; Bog daj, da bi se še dolgo vzdržali!

Drugih posebnosti ni. Bog!

Rant.

Iz Ljubljane. — Velepomenljivo imenovanje.

Mesto predsednika okrožne sodnije Celjske je zopet zasledeno in naslednik Heinricherjev postal je dr. Adalbert Gertscher, nadsodnijski svetovalec pri deželni sodniji ljubljanski in sin bivšega predsednika deželne sodnije, kakor se v obče priznava, dober sodnik, nepristranski pravnik, jako spretea in nepristransk mož, od kogar nihče ne pričakuje kakor pravičnega sodnika. Novoimenovanca spremlja najboljšo ime in radostno izrekamo, da se ne bode lahko od koga izrekal strah, da bi nov predsednik mogel povod dati, da ga kedo, izrekoma z slovenske strani, sprejema z nezaupnostjo, kakoršna se je skazovala njegovemu predniku redno.

Sv. Elizabeta, katere god in praznik se praznuje danes, daje kot god cesarice Elizabete, šolski mladini počitnice, kot semenjski dan pa je bil minuli ponedeljek dobro obiskan letni semenj, pomenljiv tržen dan za Ljubljano.

— Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska prejela je v dobi 15 mesecev 18983 gld. 83½ kr., izdala pa 17511 gld. 91 kr., toraj je preostalo koncem oktobra meseca letos 1471 gld. 92½ kr. Troški razdelijo se takole: Izplačalo se je bolnikom 8079 gld. 18 kr. Zdravnikom in za bolniško kontrolo 2840 gld. 6 kr. Za zdravila in druge lečilne sredstva 1489 gld. 72 kr., oskrbovalnih troškov v deželni bolnici 1014 gld. 34 kr., pogrebščine 516 gld., upravnih troškov 3415 gld. ½ kr., raznih troškov 100 gld. 35 kr. in povračil na prispevkih 57 gld. 25½ kr. Iz statistike posnamemo, da je obolelo 932 moških in 145 ženskih udov, umrlo pa 29 moških in 6 ženskih udov.

— Deželni zbor Kranjski, čegar včerajšnji dnevni red objavljamo na drugem mestu, imel je včeraj obširno razpravo, katere pomenljiv del je veljal Vagenšpergski cesti. Ta cesta je bila sicer že vlansko leto dokončno rešena, ali potem ko je dolenjska železnica tako nepričakovano hitro zrastle iz tal, začeli so bolj oddaljeni konkurenčni okrajni omahavati in krčiti svoje doneske, meneč, da železnice in Vagenšperske ceste naenkrat ne bode treba. Pri hladnokrvnem presojanju pa se je vendar pokazalo, da grozne strmine na Vagenšperski cesti onemogočijo vsak promet in da se morajo toraj odpraviti. Deželni odbor je že minulo leto s kreditom vlani za to privoljenim dal preložiti s stroški približno 10.000 gld., največje strmine pod Vagenšperskim gradom in včeraj se je vrtila stvar krog vprašanja, ali se ima preložiti še večji ali manjši del ostale Vagenšperske ceste. Zmagala je ona stranka, ki je zahtevala preložitev večjega dela, sicer samo z večino 2 glasov, toda veselje je bilo toliko večje. Jutri je skupno veliko posvetovanje vse zbornice o poroštvu dežele za zgradbo dolenjske železnice, zaradi katere je zadnje dni trčalo toliko rac po zraku. Kakor stvar danes stoji, ne dvomimo, da bode deželni zbor poroštvo dežele za železnice sprejel soglasno.

— **Razpis častnih daril.** Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določilih Jurčič-Tomšičeve ustanove 300 gld. častnega darila dvema povestima slovenskima, in to: a) 200 gld. povesti, obsezajoči najmenj 10 tiskovnih pól, in b) 100 gld. povesti, obsezajoči najmenj 5 tiskovnih pól. Snov obema povestima bodi zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja naroda slovenskega. Obe povesti morata biti pisani takó, da po obliki in vsebini svoji ustrezata umetniškim zakonom pripovedne književnosti ter poleg tega ugodita literarnim namenom „Matice Slovenske“. Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, prejme vrhu tega za svojo povest še navadno pisateljsko nagrado, katere plačuje „Matica Slovenska“ po § 15. svojega opravnega reda po 25—40 gld. za tiskovno pól. Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“ do 1. oktobra 1891. l. Pisateljevo ime naj se pridene rokopisu v zapečatenem listu, na katerem je zapisano dotično geslo. Večkrat se je poudarjalo da „Matica Slovenska“ podaja svojim članom premalo leposlovnega berila. S tem razpisom hoče Matičin odbor pokazati, da ga je resna briga, po vsi svoji moči pospeševati tudi razvoj leposlovne književnosti slovenske ter članom svojim podati v roko lepo zabavno knjigo. Zatorej se pa podpisani odbor tudi nadeje, da ga bodo pisatelji slovenski podpirali v njegovem trudu ter se častno odzvali njegovemu domoljubnemu pozivu.

V Ljubljani 31. oktobra 1890.

Odbor „Matice Slovenske“.

— **Poziv slovenskim pisateljem!** Odbor „Matice Slovenske“ se obrača do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih z iskreno prošnjo, da bi čim preje tem bolje poslali kaj primernih doneskov za prihodnji „Letopis“. Kakor letos se bodo sprejemali tudi v prihodnjem letu samo izvirni znanstveni in znanstveno-poučni spisi iz raznovrstnih strok človeškega znanja; vendar je želeli, da bi čestiti gospodje pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo potrebam naroda slovenskega ter zaradi svoje splošne zanimljivosti prijajo večini Matičinih društvenikov. Rokopisi naj se pošiljajo najpozneje do konca marcija 1891. l. predsedništvu „Matice Slovenske“ v Ljubljani. Po pravilih določena nagrada v „Letopis“ vsprejetim spisom se bode izplačevala, kadar bode knjiga dotiskana.

V Ljubljani 31. oktobra 1890.

V imenu „Matice Slovenske“:

Josip Marn,
prvomestnik.

Anton Bartel,
odbernik.

— **Dodatek k imeniku kranjskih odlikovancev na dunajski kmetijski in gozdarski razstavi.** V 43. številki navedli smo 25, oziroma 27 odlikovancev. Po pomoti je presojevalni odbor nekaj kranjskih razstavnikov

izpustil a na prijavo našega glavnega odbora je to pomoto radovoljno popravil. Dobili so še odlike:

I. Častno diplomó ali zlato svetinjo:

28.) Albert Samassa v Ljubljani za kmetijske stroje.

II. Srebrno svetinjo:

29.) Primož Hudovernik v Kranji za žimna sita.

III. Bronasto svetinjo:

30.) Peter Majdič v Jaršah za mlinarske izdelke.

31.) Gustav Pirc v Ljubljani eno svetinjo za slike kranjskih kmetijskih stavb, eno pa kot sotrudnik pri izdaji knjig poljedelske vsebine pri kranjski kmetijski družbi.

IV Priznalne diplome:

32.) Andrej Druškovič v Ljubljani za kmetijsko ročno orodje.

33.) Kmetijska šola v Grmu za razne slike ter risarije učencev.

34.) Sirarske zadruge kranjske za svoje izdelke in

35.) V. Ribnikar v Logatcu za načrt šolskega vrta.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Dve dogodbi nadkriljujete minuli teden; prva je zdravniška, druga denarna. V Berolinu najdel je namreč profesor zdravnik Koch zdravilo, s katerem se morejo zdraviti tuberkoli, pri jetikah in drugih podobnih boleznih in to s pomočjo bakterij, katere izreja Koch že dolgo let, da dela z njimi svoje zdravniške poskušnje. Minulo nedeljo razodelo je zdravniško časopisje en del, namreč ravnanje in deloma tudi vspehe Koch-ove skrivnosti in vtis tega razodenja bil je toliki, da učnjaki zdravniki od blizo in daleč hite v Berolin, da bi se osebno prepričavali o neverjetnih vspehah Koch-ovega zdravljenja. V Berolinu ustanovili so za zdravljenje tuberkuloznih že bolnico za 300 bolnikov in sedaj odpošljejo vseučilišča in zavodi svoje zastopnike, da si osebno ogledajo nenaden uspeh na obširnem polju zdravljenja. Znan češki rodoljub Hlauka daroval je tudi sedaj češki akademiji znanosti 1000 gld. v podporo onemu, katerega odpošlje akademija v ta namen v Berolin.

Angleška — pa je sedež druge denarske dogodbe tega tedna. — V Londonu nastala je namreč hipomahuda kriza na borzi vsled falimenta svetovno bankine firme bratje Baring, ki je v tesni zvezi z Rotschild-om, in ta kriza sedaj vpliva nad vso Evropo.

Bratje Baring pa so delovali dosedaj skoraj izključno v Ameriki o Buenos-Aires. Ko so tam pregnali Braziljanskega cesarja Dom Pedro, so padli tamošnji papirji skoraj na nič, še bolj pa je šlo pod nič, s tamošnjim javnim kreditom, ko so se skoraj brez konca ponavljali upori argentinske republikanske zveze.